

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 27Co/12/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3819205085
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alena Záhumenská
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2022:3819205085.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Záhumenskej a sudkýň JUDr. Ľubice Bajzovej a Mgr. Martiny Trnavskej v spore žalobkyne: Y., právne zastúpenej: L.H., proti žalovanej: L., o určenie neplatnosti vyhlásenia o odmietnutí dedičstva, na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 3. septembra 2021, č.k. 6C/32/2019-75, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

Žalovanej náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol. Žalovanej nárok na náhradu trov konania nepriznal. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 137 CSP a § 194 ods. 1, 2 CMP. V odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že v danej veci žalobkyňa o sebe tvrdí, že napriek vyhláseniu o odmietnutí dedičstva (podpísanému pod údajným tlakom notárky a pri nerešpektovaní jej právneho zastúpenia v dedičskom konaní) je dedičkou po poručiťelovi. Rovnako tak otec žalobkyne, U. P., po pôvodne podanom vyhlásení o odmietnutí dedičstva podaním z 02.05.2019 adresovaným notárke vyhlásil, že dedičstvo po poručiťelovi prijíma a považuje sa za dediča. V dedičskej veci vznikol spor o dedičskom práve, a preto bola žalobkyňa a jej otec, U. P., v dedičskom konaní notárkou odkázaní na podanie žaloby o určenie neplatnosti vyhlásenia o odmietnutí dedičstva. Súd prvej inštancie uviedol, že žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala určenia, že je právoplatnou dedičkou po poručiťelovi. Z takto formulovaného žalobného návrhu jednoznačne vyplýva, že žalobkyňa podala na súd žalobu o určenie dedičského práva, a nie žalobu o určenie právnej skutočnosti tak, ako bola na to vyzvaná uznesením v dedičskej veci (uznesenie č.k. 17D/35/2017-113, Dnot 111/2017 zo 06.09.2019). Žaloba dediča podľa § 194 Civilného mimosporového poriadku nie je žalobou o určenie dedičského práva (teda či je žalobca dedičom), ale vždy o určenie spornej skutočnosti, od ktorej sa tvrdené dedičské právo odvíja (v danej veci o určenie neplatnosti odmietnutia dedičstva). Vzhľadom k tomu, že predmetom konania bola žaloba o určenie dedičského práva, súd v posudzovanej veci by považoval za potrebné primárne skúmať naliehavý právny záujem o podanie takejto žaloby v zmysle § 137 písm. c) CSP. Dôvodil, že závery o dedičskom práve sú predmetom dedičského konania, hoc aj na podklade rozhodnutia súdu v sporovom konaní o určenie spornej skutočnosti. Dedičské konanie po poručiťelovi U. P., zomrelom XX.XX.XXXX, nebolo právoplatne skončené, pričom v dedičskom konaní bude určené, kto je dedičom po poručiťelovi a aká časť dedičstva na neho pripadne. Konštatoval, že z uvedených dôvodov by bol takúto žalobu zamietol. Ďalej konštatoval, že uznesením zo dňa 23.06.2021 pripustil zmenu žaloby a predmetom konania bolo - odmietnutie dedičstva žalobkyne Y. P. je neplatné. Vychádzajúc zo skutkových zistení v predmetnej veci a citovaných ustanovení zákona dospel súd prvej inštancie k záveru, že žaloba o odmietnutí dedičstva žalobkyňou nie je dôvodná. Dôvodil, že preskúmvanie vecnej legitímácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane

žalobcu), alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Súd vecnú legitímáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiadna zo sporových strán nenamieta. Aktívnu vecnú legitímáciu sa rozumie také hmotnoprávne postavenie, z ktorého vyplýva subjektu - žalobcovi ním uplatňované právo (nárok), respektíve mu vyplýva procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať. Vecnú legitímáciu má iba ten, kto je subjektom hmotnoprávneho vzťahu, o ktorom sa v konaní rozhoduje, alebo ten, koho právne postavenie môže byť podaním žaloby zmenené. Pasívnou vecnou legitímáciou sa rozumie, že žalovaný je nositeľom subjektívnej povinnosti vyplývajúcej z hmotného práva, o ktorých sa v konaní rozhoduje. Konštatoval, že stranami sporu v danej veci sú tí, ktorých sa právny úkon odmietnutia dedičstva týka, čo sú dedičia. V prípade, že dedičia odmietnu dedičstvo, takouto stranou je štát, na ktorý dedičstvo prechádza ako odúmrt'. Mal za to, že žalovaná týmto právnym úkonom v žiadnom prípade nemôže byť dotknutá, preto v danej veci nie je pasívne legitomovaná, z ktorého dôvodu žalobu zamietol. Z uvedeného dôvodu sa ďalšími námietkami strán sporu nezaoberal. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovanej, ktorá mala plný úspech vo veci, avšak náhradu trov konania si neuplatnila, náhradu trov konania z tohto dôvodu nepriznal.

2. Proti rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobkyňa. Navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Súdu prvej inštancie vytykala nesprávne právne závery (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP). Dôvodila, že listinu o odmietnutí dedičstva pripravila žalovaná v neprítomnosti žalobkyne a s tichým súhlasom matky žalobkyne, ktorá bola prítomná pri podpisovaní danej listiny, aj keď nebola účastníčkou dedičského konania. Žalovaná, ktorá listinu o odmietnutí dedičstva vyhotovila bez súhlasu žalobkyne, porušila zákon. Žalobkyňa uviedla, že si nie je vedomá toho, že by ju žalovaná poučila o tom, že v prípade odmietnutia dedičstva už nie je možné prejav vôle odvolať. Žalovaná len informovala žalobkyňu o tom, že dedičstvo je predĺžené a vykazuje pasívnu hodnotu, pričom žalobkyňa zistila, že celé dedičstvo po poručiteľovi vykazuje aktívnu hodnotu, teda že nemôže byť predĺžené. Žalobkyňa v chovaní svojej matky a žalovanej vidí podvodné konanie, ktoré súd prvej inštancie benevolentne prehliadol. Z objektívnych okolností konkrétneho jednania dňa 29.01.2018 je zrejmé, že žalobkyňa nechcela svojím prejavom vôle spôsobiť právne účinky, ktoré s takýmto prejavom vôle právne predpisy spájajú. Jedná sa o vynútený právny úkon, ktorý je absolútne neplatný. Súdom zvolený formalistický prístup a unfair vedený proces umožnil žalovanej, aby sa legálne zbavila svojej zodpovednosti za spôsob jednania so žalobkyňou o odmietnutí dedičstva. Mala za to, že tvrdenie o nedostatku pasívnej legitímácie žalovanej je založené na všeobecných tvrdeniach, z ktorých nie je možné dôvodiť, na základe akých zistených skutočnostiach súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalovaná nie je v danej veci pasívne legitimovaná, keď svojím uznesením zo dňa 06.09.2021 sám pripustil zmenu žaloby. Súdu prvej inštancie vytykala, že v danej veci nerozhodoval podľa hmotného práva, ale podľa práva procesného.

3. Žalovaná sa k podanému odvolaniu písomne nevyjadrila.

4. Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania odvolacieho súdu podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdiť.

5. Súd prvej inštancie založil svoje zamietajúce rozhodnutie na právnom závere o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie na strane žalovanej.

6. Odvolateľka (žalobkyňa) namietala naplnenie dôvodov na odvolanie uvedených v ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP (nesprávne právne závery), ktoré vzhladla práve v závere súdu prvej inštancie o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie.

7. Odvolací súd za aplikácie ust. § 380 ods. 2 CSP z úradnej povinnosti predovšetkým posudzoval, či konanie pred súdom prvej inštancie nie je zaťažené vadou/vadami, ktorá/ktoré sa týka/týkajú procesných podmienok (odvolací dôvod uvedený v ust. § 365 ods. 1 písm. a/ CSP), existenciu ktorej vady nezistil a samotná odvolateľka v konkrétnostiach jej naplnenie ani netvrdila.

8. Nesprávne právne posúdenie veci je spôsobilým odvolacím dôvodom vtedy, keď súd pochybí pri aplikácii práva na zistený skutkový stav, teda prípad, kedy bol skutkový stav posúdený podľa iného právneho predpisu, než ktorý správne mal byť použitý, alebo ak síce bol aplikovaný správne určený

právny predpis, ale súd ho nesprávne interpretoval (nesprávne vyložil podmienky všeobecne vyjadrené v hypotéze právnej normy a v dôsledku toho nesprávne aplikoval vlastné pravidlo, stanovené dispozíciou právnej normy).

9. Vyššie uvedené odvolacie námietky žalobkyne vyhodnotil odvolací súd ako neopodstatnené bez opory v zistenom a ustálenom skutkovom stave a v následnom právnom posúdení veci súdom prvej inštancie. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie dostatočne odôvodnil v súlade s požiadavkami uvedenými v ust. § 220 ods. 2 CSP. Odvolací súd sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku, konštatuje správnosť jeho dôvodov a v podrobnostiach na tieto poukazuje (§ 387 ods. 2 CSP), aby nadbytočne neopakoval všetky pre strany známe fakty spolu so správnou citáciou právnych predpisov, ktoré vytvárajú dostatočné východiská pre jeho potvrdenie.

10. Nad rámec uvedeného vo vzťahu k najpodstatnejším odvolacím námietkam žalobkyne, odvolací súd dodáva nasledovné:

11. Jednou z prvých otázok, ktoré rieši súd v civilnom sporovom konaní, je otázka, či ten, kto podal žalobu, je v spore aktívne legitimovaný a ten, voči komu žaloba smeruje, či je pasívne legitimovaný. Na to, aby sa niekto stal stranou konania netreba, aby bol účastníkom hmotnoprávneho vzťahu, o ktorý v konaní ide - stačí, ak podá žalobu (v takom prípade sa stáva žalobcom), alebo aby bola proti nemu podaná žaloba (v takom prípade sa stáva žalovaným). Či však bude žalobca v spore úspešný závisí od toho, či on aj žalovaný sú skutočne účastníkmi hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého žalobca vyvodzuje žalobou uplatnený nárok. Pre označenie stavu vyplývajúceho z hmotného práva, kedy je žalobca subjektom práva a žalovaný subjektom povinnosti, ktoré sú predmetom konania, sa v civilnom procesnom práve používa pojem vecná legitímácia. Vecnú legitímáciu má ten subjekt, komu svedčí stav z hmotného práva, teda kto je nositeľom subjektívneho práva (aktívna vecná legitímácia) alebo nositeľom subjektívnej povinnosti vyplývajúcej z hmotného práva (pasívna vecná legitímácia), o ktorých sa v konaní rozhoduje. Z hľadiska posúdenia vecnej legitímácie nie je rozhodujúce, či a na základe čoho sa žalobca subjektívne cíti byť účastníkom určitého hmotnoprávneho vzťahu, resp. subjektívne vníma žalovaného ako účastníka určitého hmotnoprávneho vzťahu, ale vždy iba to, či žalobca a žalovaný účastníkmi daného hmotnoprávneho vzťahu objektívne sú, alebo nie sú. Nedostatok aktívnej vecnej legitímácie znamená, že ten, kto o sebe tvrdí, že je nositeľom hmotnoprávneho oprávnenia (žalobca), nie je nositeľom hmotnoprávneho oprávnenia, o ktoré v konaní ide; o nedostatok pasívnej vecnej legitímácie ide vtedy, ak ten, o kom žalobca tvrdí, že je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti (žalovaný), v skutočnosti objektívne nie je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti, o ktorú v konaní ide (porov. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3 Cdo/192/2004).

12. Preskúvanie vecnej legitímácie, či už aktívnej (na strane žalobcu) alebo pasívnej (na strane žalovaného), je imanentnou súčasťou súdneho konania (viď napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2 Cdo 205/2009). Pred preskúmaním uplatňovaného nároku je teda nevyhnutné predovšetkým zistiť, či subjekty, ktoré vystupujú ako strany konania, sú skutočne účastníkmi hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého žalobca (-ovia) odvodzuje (-ú) svoje subjektívne práva. Nedostatok vecnej legitímácie (aktívnej alebo pasívnej) vedie vždy k zamietnutiu žaloby meritórnym rozhodnutím.

13. Odvolací súd len pripomína, že otázka vecnej legitímácie, rovnako aktívnej ako aj pasívnej, nie je otázkou podmienok konania, a teda ani jej nedostatok nie je vadou podmienok konania, ktorý by viedol k zastaveniu konania v prípade neodstrániteľnosti, resp. neodstránenia vady. Vecná legitímácia je otázkou hmotného práva a jej nedostatok, či na strane žalobcu (aktívna vecná legitímácia) alebo žalovaného (pasívna vecná legitímácia) musí viesť k zamietnutiu žaloby.

14. Tu treba tiež uviesť, že akýkoľvek vopred, v priebehu sporu vyslovený názor konajúceho súdu o existencii resp. neexistencii vecnej legitímácie nie je pre výsledok sporu rozhodujúci a nemôže zakladať nijaké legitímne očakávania strán sporu, a ani nijako zaväzovať konajúci súd. Podstatný, rozhodujúci záver o vecnej legitímácii je ten, ktorý konajúci súd vysloví v rozsudku o veci samej.

15. Podľa názoru odvolacieho súdu vyhodnotenie dôkazov súdom prvej inštancie v danej veci je v súlade s obsahom spisu, aj so zásadami formálnej logiky. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozsudku riadne uviedol, na základe akých skutočností dospel k záveru, že žalovaná nie je pasívne

legitimovaným subjektom v konaní, t. j. osobou, ktorá zodpovedá za škodu žalobkyni. Pri hodnotení dôkazov nemožno súdu prvej inštancie vyčítať pochybenia, a preto ani nemožno polemizovať s jeho závermi, ktoré žalobkyňa namieta v odvolaní. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie správne posúdil nedostatok pasívnej vecnej legitimácie na strane žalovanej.

16. Dedičské konanie je upravené zákonom č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len CMP) v znení neskorších právnych predpisov v ustanoveniach § 158 a nasl. Notár má pri dedičskom konaní špecifické postavenie ako súdny komisár. Koná samostatne na základe poverenia súdu. Jeho rozhodnutia sú rozhodnutiami súdu prvej inštancie.

17. Podľa ust. § 165 CMP účastníkmi konania o dedičstve sú tí, o ktorých sa možno dôvodne domnievať, že sú poručiteľovými dedičmi.

18. Predmetná žaloba je žalobou o určenie právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d/ CSP, procesná prípustnosť ktorej vyplýva z osobitného predpisu, konkrétne z ust. § 194 CMP, na základe ktorého bola žalobkyňa odkázaná uznesením súdu vydaným v dedičskom konaní na podanie žaloby o určenie neplatnosti vyhlásenia dediča o odmietnutí dedičstva v lehote jedného mesiaca od právoplatnosti uznesenia. Žaloba bola podaná v súdom stanovenej lehote.

19. Subjektami sporu o dedičské právo musia byť všetci dedičia, ktorí vyhlásili, že dedičstvo neodmietajú a sú spôsobilí dedič, príp. tí dedičia, ktorí si už počínali ako dedičia, a z toho titulu dedičstvo už nemôžu odmietnuť. Subjektami sporu musia byť aj tí, dedičské právo ktorých sa javí byť ako menej pravdepodobné, a boli odkázaní v dedičskom konaní na podanie žaloby. Všetky tieto subjekty tvoria nútené procesné spoločenstvo podľa § 78 CSP, a prípadne, ak nie sú všetci subjektami sporu, súd je povinný žalobu zamietnuť podľa § 78 ods. 2 CSP.

20. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že pasívnou vecnou legitimáciou sa rozumie, že žalovaný je nositeľom subjektívnej povinnosti vyplývajúcej z hmotného práva, o ktorých sa v konaní rozhoduje, pričom zároveň správne konštatoval, že stranami sporu v danej veci sú tí, ktorých sa právny úkon odmietnutia dedičstva dotýka, čo sú dedičia. Zároveň správne konštatoval, že žalovaná (notár v postavení súdneho komisára) týmto právnym úkonom v žiadnom prípade nemôže byť dotknutá, preto v danej veci nie je pasívne legitimovaná. Takto formulované právne závery súdu prvej inštancie nenesú žiadne prvky arbitrárnosti v jeho postupe, ktoré by mali byť korigované odvolacím súdom a ktoré by mohli zakladať ústavnú neudržateľnosť napadnutého rozsudku.

21. Vzhľadom na uvedené odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny a správne odôvodnený podľa § 378 ods. 1, 2 CSP potvrdil a zároveň konštatuje, že tento rozsudok nebráni žalobkyni podať novú žalobu s úplným a správnym označením okruhu sporových strán.

22. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 251 CSP. Z výsledku odvolacieho konania vyplýva, že žalovaná bola v dovolacom konaní úspešná a preto jej v zmysle § 255 ods. 1 CSP v zásade patrí právo na náhradu trov tohto odvolacieho konania. Zo spisu však nevyplývajú žiadne odôvodnené a preukázané trovy žalovanej v zmysle § 251 ods. 1 CSP, preto odvolací súd rozhodol, že jej náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

23. Rozhodnutie bolo senátom Krajského súdu v Trenčíne prijaté pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).